

God gelooft in ons!

Gemeente van Christus,

Als je, zoals ik de afgelopen maanden, een tijdje afstand moet nemen van de dingen die je doet, als je dus met wat afstand kunt kijken naar de dingen die je gewoonlijk gedachteloos doet, dan gaan je dingen opvallen waar je anders aan voorbij kijkt. Je stelt vragen die je anders niet zou stellen. En de antwoorden die je voorheen gaf, zien er plotseling vreemd versleten uit. Is het wel allemaal zo als ik dacht dat het was? Moet ik niet anders naar de dingen gaan kijken?

Anders kijken

Neem nou dat verhaal van vandaag: de leerlingen in de boot die in een storm zijn terechtgekomen. Jezus die over het water – lopend! – naar hen toe komt en Petrus die dan Jezus herkent en de stap in geloof zet en zelf over de reling van de boot stapt – een stap die hem maar op het nippertje goed bekomt. Wij, kerkgangers, kennen dat verhaal. Hebben wij dat verhaal niet vaak gelezen als een verhaal over leren vertrouwen op God? Petrus schreeuwt het uit: ‘*Heer, red mij!*’ – en Jezus redt hem. En dan krijgt Petrus de les van Jezus: ‘*Kleingelovige, waarom twijfelde je?*’ – Petrus moet leren op Jezus te vertrouwen, net als wij. Zo hebben wij toch dit verhaal leren lezen, is het niet?

Maar is dat wel zo? Wil dit verhaal ons dat vertellen? Wil het verhaal ons vertellen dat Jezus *kunstjes* kan die wij niet kunnen? Wat helpt ons dat? – wij die zwemvesten aantrekken als we het ruige water opgaan. Of je nu wel of niet gelooft dat Jezus het kan, je hebt zelf te zorgen dat je niet verdrinkt. Vraagt de bijbel van ons dan van Jezus dingen te geloven waar we zelf niets aan hebben?

Verontrustende vragen

Ik ben daar aan gaan twijfelen. Want als we het zo lezen is het gedrag van Petrus maar moeilijk te begrijpen. En ook de reactie van Jezus is dan goedbeschouwd vreemd! Mattheus vertelt ons dat alle leerlingen verbijsterd zijn van angst. Ze denken een *spook* te zien – en reken er op dat ze in spoken geloofden: enge

watergeesten, feeën en nimfen die je mee de diepte in willen trekken. Maar dwars door zijn angst heen, ziet Petrus iets anders. Het is zijn Heer, het is Jezus die op het water loopt! Wat de anderen voor onmogelijk houden, lijkt Petrus wèl te willen en kunnen geloven: Jezus loopt over het water! Petrus is helemaal geen ‘kleingelovige’ die niet wil geloven dat Jezus dat kan – Petrus is de kanjer die juist als eerste gelooft dat het Jezus is.

Maar waarom noemt Jezus hem dan een ‘kleingelovige’? Dat is dan toch vreemd? Waarom verwijt Jezus hem dan zijn twijfel? Waarom krijgt uitgerekend de enige die zoveel geloof heeft dat Jezus het kan, dat hijzelf uit de boot stapt om het te proberen, een veeg uit de pan van Jezus? Dat lijkt onredelijk! Zouden niet juist de andere 11 bestraft moeten worden, dat zij een spook dachten te zien en helemaal Jezus niet herkenden? Het zijn vragen die ons dwingen om het verhaal nog eens goed te lezen!

Verhalen in lagen

Om het verhaal goed te begrijpen, blader ik even met u terug. We vallen hier midden in een lang verhaal. Veel van wat Mattheus vertelt in de hoofdstukken 10 tot 15 verbindt hij met woorden als ‘in diezelfde tijd’ en ‘niet lang daarna’. Willen we dus een klein gedeelte ervan begrijpen, dan zullen we steeds moeten luisteren naar de context, de verhalen er omheen.

Ons verhaal begint in 14:13: Jezus hoort van de moord op Johannes de Doper en wijkt per boot uit naar een stille plek. Maar de mensen kwamen achter hem aan. Het is gedaan met Jezus’ rust. Als hij die mensen ziet, wordt hij bewogen en geneest hun zieken. Dan, als het laat gaat worden, beginnen de leerlingen zich zorgen te maken over de grote groep: er is geen eten. Jezus speelt de zorg terug: ‘geven jullie hen dan maar te eten’. En dan volgt het verhaal van de vijf broden en twee vissen. Jezus deelt uit, iedereen raakt verzadigd en er zijn twaalf manden over.

En daar begonnen wij te lezen: *‘Meteen daarna dwingt Jezus de leerlingen de boot in te gaan en naar de overkant te varen...’* Al die duizenden mensen zijn er nog, maar Jezus stuurt zijn leerlingen weg. Nadrukkelijker kan hij niet zichtbaar maken dat er een *verschil* is tussen de leerlingen en de schare. Er is een verschil tussen enerzijds de mensen die Jezus volgen omdat ze gefascineerd zijn door zijn wonderen, omdat ze graag genezen willen worden, omdat ze honger hebben en anderzijds de leerlingen. Zij, de leerlingen, volgen Jezus omdat Jezus hen geroepen heeft! De menigte gelooft, maar volgt niet – dat is het verschil.

De *Naardense bijbel* maakt het nog duidelijker dan onze *NBV*, want daar staat dat Jezus de leerlingen *dwong* om de boot in te gaan, maar dat hij zich van de schare *losmaakte*. Hij stuurde hen dus niet weg (zoals in de *NBV* staat), maar hij laat ze achter, hij scheurde zichzelf van hen los. Jezus is weliswaar bewogen over de mensen, wil ze helpen, genezen, voeden – maar hij vraagt hen niet, zoals hij zijn leerlingen wel vraagt: *om te volgen*. De twaalf leerlingen spelen in het verhaal een hele andere rol dan de menigte van 5000.

Tal van verhaallijnen spelen hier door elkaar heen. De dood van Johannes de Doper, de voorloper van Jezus, de heraut, de profeet! Wat zegt dat over Jezus? Het lijkt geen goed teken. En dan de symboliek van vijf broden en twee vissen – samen zeven! Vijf is de Thora, zeven de volheid van de schepping. En de twaalf manden die overblijven, de twaalf leerlingen die weggestuurd worden. Twaalf is het getal van Israel, de twaalf stammen, het beloofde en uitverkoren volk. Gaat het dan over Israel? Al die beelden kleuren mee, geven betekenis aan het geheel.

Jona is de sleutel

En dan hebben we het nog niet eens over de herinnering aan Jona. In heel het Mattheusevangelie komt Jona steeds voorbij. ‘Jona’ betekent ‘duif’ en Jezus ontvangt de Geest als een duif. Jezus waarschuwt bij herhaling de farizeeën dat ze hetzelfde teken zouden krijgen als de mensen ten tijde van Jona: de aanzegging van het oordeel (Mat 12: 3-41 / 16:4). En dan, bijna aan het eind van het boek, vervloekt Jezus een vijgenboom die meteen verdort (21: 19-21) – een herinnering aan de wonderboom van Jona, die God de ene dag voor hem laat groeien en de andere dag weer laat verdorren. Steeds weer Jona. Geen wonder dat we dan bij de storm op het meer ook aan Jona moeten denken. Ook Jona was in een storm terechtgekomen, ook Jona ging overboord, net als Petrus. Maar anders dan bij Jona, gaat hier de wind pas liggen als Jezus aan boord stapt.

Als je zo alle beelden en verhalen bij elkaar legt gaat het je duizelen. Waar gaat het over? Waar gaat dit heen?

Misschien moeten we daarvoor gewoon bij Jona beginnen. Waar gaat Jona over? Is dat ook zo’n bizar wonderverhaal? Nee, Jona is overduidelijk een gelijkenis. Jona staat voor Israel, Ninevé voor de grote heidenwereld. Jona krijgt de taak, net als Israel, om de wereld te vertellen van Gods bedoelingen met de mensen. Israel moest tot zegen zijn voor alle volken. Israel / Jona is een gezondene.

Maar Israel sloot zichzelf op, hield God voor zichzelf, voelde zich beter dan de heidenen. Net als Jona – God stuurde hem naar Ninevé, maar Jona ging op vakantie, een dure bootreis naar Tarsis. Hij dook onder. Steeds dieper kroop hij weg – toen het ging stormen en alle hens aan dek moesten, lag hij te slapen in

het vooronder. Aan mijn lijf geen polonaise – wat heb ik met de wereld te maken? Ik heb het goed met mijn geloof, met mijn God. Ik heb het naar mijn zin in de kerk, ik heb de schaapjes op het droge. Waarom zou ik me met anderen bemoeien? Ik hoef me toch niet te bekommeren over mensen die ik niet ken? *‘Ben ik mijn broeders hoeder?’* Het is een heel oud liedje...

In de kladden gegrepen

Maar God laat het er niet bij zitten. Hij had bedoelingen met zijn geroepenen. Israel was niet klaar met haar taak en Jona kwam er zo makkelijk niet vanaf. Israel kwam in Ballingschap en de profeten begonnen te beseffen dat ze hun verantwoordelijkheid vergeten waren. Zo kwam daar, in die vreselijke ballingschap, het verhaal van de vis tot stand. Israel in Babel is als Jona in de vis. Dieper kun je niet zinken, verzwolgen door de monsters van de zee, de spoken, de draken... de dood.

Wie geroepen wordt mag het heil niet voor zichzelf houden. Roeping schept verantwoordelijkheid. En Gods bemoeienis met deze wereld kan alleen zichtbaar worden als er mensen zijn die verantwoordelijkheid nemen. God grijpt zijn geroepen mensen steeds weer bij de kladden:

Als jij het Ninevé niet zegt, Jona, wie zegt het hun dan?
Als jullie, Israel, de wereld niet vertellen van Gods goedheid,
wie doet het dan?
Als jullie niet op pad gaan, leerlingen van Jezus, dan is Jezus alleen!
Als jij je vertrouwen verliest dat het werkelijk kan wat Jezus vraagt,
Petrus, hoe zal het dan nog gebeuren?
Als wij, gemeente, het Koninkrijk van God niet willen zoeken,
dan komt het er nooit!

Kijk, nu komt er lijn in ons verhaal. Jezus maakt het verschil zichtbaar tussen de menigte en de kleine groep volgelingen. Geroepenen zijn ze. Nee, ze zijn geen haar beter, de leerlingen. Daar gaat het niet over. Jezus houdt van hen evenveel als van de mensen die voor genezingen en wonderen komen. Maar waar de menigte Jezus zoekt voor eigen zielenheil en zielenrust, daar laten leerlingen van Jezus zich op weg sturen met de boodschap van bevrijding en liefde. Wie Jezus volgen wil, wie zich geroepen weet, beseft dat het niet meer om eigen welzijn gaat, maar om Gods bedoelingen met de wereld.

Johannes de Doper wordt vermoord, het gaat in het Evangelie grimmiger worden. De weg van de geroepene gaat niet over rozen. Het lot van Johannes zal

ook het lot van Jezus worden – je ziet het aankomen! Nu komt het erop aan: ben je een relishopper, een vrijblijvende zoeker naar zin en rust of ben je een volgeling van Jezus, een geroepene? Ben je vooral in de weer om je eigen leventje op orde te houden, gaat het je vooral om je eigen plekje in de hemel, of ben je beschikbaar voor de realisatie van Gods Koninkrijk hier en nu?

Voor dat laatste zijn drie dingen nodig:

1. *Gehoorzaamheid*. Het komt aan op de bereidheid om werkelijk op pad te gaan. Dat is het verhaal van Jona: laten wij ons sturen? Zijn wij bereid ons eigen belang op te geven, niet alleen maar te werken en te leven voor een zekere toekomst, maar laten we ons gebruiken voor Gods doelen, Gods missie? Of duiken we onder? Geven we ‘niet thuis’? Geen makkelijke vraag!

2. Je hebt ook *geloof* nodig. Geloof dat God werkelijk dingen kan doen als wij op pad gaan. Geloof dat het werkelijk beter is voor mensen als ze koersen op Gods bedoelingen. Geloof in het visioen van vrede, geloof in het Koninkrijk van God. Nee, dan gaat het niet om geloven dat Jezus wonderen kon verrichten, maar om het geloof dat het gaan van Jezus’ weg een weg van bevrijding is. De leerlingen van Jezus gaven blijk van dit geloof.

3. Gehoorzaamheid en geloof. Maar er is nog iets nodig: *vertrouwen*. Nee, niet alleen het vertrouwen in God, maar vooral vertrouwen in *onszelf*. Vertrouwen dat het *kan*. Vertrouwen dat *wij* het kunnen. Vertrouwen dat God niet het onmogelijke van ons vraagt. Vertrouwen dat wij op de golven van de onzekerheid kunnen staan. Vertrouwen dat we niet ten onder gaan als wij de veiligheid van ons bootje verlaten.

Jezus’ geloof in Petrus!

En dan zijn we terug bij Petrus. Petrus ziet Jezus over de golven wandelen. Petrus weet dat hij een geroepene is, een volgeling. Dat betekent dat Jezus vertrouwen in hem heeft. Als Jezus zegt: ‘Volg mij’, dan spreekt daarin ook vertrouwen dat het *kan*. Petrus kan Jezus volgen. Het begint hem te dagen: ‘*Als u het bent, Heer, zeg me dan, dat ik over het water naar u toe moet komen*’. Zeg me dat het kan, zeg me dat u gelooft dan ik het kan.

En Jezus zegt: ‘*Kom*’ – Kom maar, Petrus, jij kunt wat ik van je vraag. Jij kunt, net als ik, vertegenwoordiger zijn van Gods rijk op aarde. Jij kunt de golven van de onderwereld en de spoken van de angst aan! En Petrus doet het. *Hij doet het!* Hij kan het – precies zoals Jezus zei!

Ja, totdat... totdat Petrus gaat twifelen. Waar aan? Aan Jezus? Nee, want Jezus zinkt niet weg. Petrus gaat twifelen aan *zichzelf*. Hij wordt bang van wat hijzelf doet! En prompt zinkt hij weg. 'Kleingelovige', zegt Jezus, 'waarom heb je *getwijfeld*?' Waarom heb je getwijfeld dat je het kunt? Immers ik, zegt Jezus, *ik* twijfelde er niet aan dat jij het kon. Jezus geloofde in Petrus. Petrus twijfelde aan zichzelf.

En wij maar denken dat het in de kerk alleen gaat over *ons geloof in God*. Vandaag horen we ook het omgekeerde: het gaat hier over *Gods geloof in ons*. Zoals Jezus geloofde in Petrus, zo gelooft God in ons. God geeft zijn Koninkrijk in *onze* handen: 'Ga maar, ga maar op weg, dan ga Ik met je mee'. Wij kunnen dat dus! Jij, u kunt het! Ik kan het!

Durven wij dat? Durven wij te leven met het vertrouwen dat God in ons gelooft? Durven wij te zijn wat God in ons ziet? Durven wij Gods uitgestoken hand aan de wereld te zijn? God durft het met ons aan. God gelooft in ons, in u in mij. God geloof in de gemeente van Siddeburen. En als God in ons gelooft, wie zijn wij dan om aan onszelf te twifelen?

Amen